

Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium
info@mkm.ee

Teie 03.02.2025

nr MKM/25-0110/-1K, 2-
1/412-1

Meie 01.04.2025

nr 8-2/1198

Seadme ohutuse seaduse muutmise seaduse eelnou väljatöötamiskavatsuse kooskõlastamine

Austatud minister

Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium on esitanud Justiits- ja Digiministeeriumile kooskõlastamiseks seadme ohutuse seaduse muutmise seaduse eelnõu väljatöötamiskavatsuse (VTK). Justiits- ja Digiministeerium kooskõlastab VTK osaliselt ja jätab hübriid-, elektri-, gaasi- ja vesinikuautode remondi- ja hooldustööde tegijate kompetentsuse nõuete kehtestamise osas VTK kooskõlastamata.

I. Sisulised märkused

- 1. VTK p 11** – VTK-ga plaanitakse kehtestada uued nõuded, mis piiravad isikute ettevõtlusvabadust (PS §-d 29 ja 31). VTK-s ei ole analüüsitud kavandatavate muudatuste kooskõla PS-s sätestatud ettevõtlusvabadusega ning võimalike riivete proportsionaalsust. Palume seda eelnõu väljatöötamisel teha.
- 2. VTK p 11.2** – tähtajalise piirangu seadmine. See VTK alapunkt käsitleb välisriigi elektrivaldkonna kutsekvalifikatsiooni tunnustamist, eesmärgiga tagada kõikidele tunnistuste omanikele võrdsed tingimused ehk tekitada TTJA-le võimalus välisriigis saadud tähtajatuid tunnistusi tunnistada tähtajaliselt vastavalt Eesti süsteemile.

Palume eelnõu koostamisel analüüsida ka seda, mis saab nendest välisriigis kutsekvalifikatsiooni tunnistuse saanutest, kellel on juba tänaseks TTJA-lt saadud Eestis tähtajatu kvalifikatsioon. Palume seletuskirja koostades anda ka vastus küsimusele, kas ettenähtud muudatus kohaldub ka nende osas.

- 3. VTK p 11.3** – kavandatav muudatus 3 – kehtestada nõuded kraanade ja katelde, välja arvatud automaajuhtimisega katlad, vahetute kasutajate kompetentsusele.

Selles VTK punktis märgitakse, et üldmärgitud nõuete alusel väljastatavad tunnistused tuleb sisestada ühtsesse andmekogusse.

Juhime tähelepanu asjaolule, millega palume eelnõu koostades arvestada: igasugust isikuandmete kogumist, säilitamist, kasutamist ja avalikustamist käsitatakse eraelu puutumatuse (PS § 26) riivena. PS § 11 kohaselt tohib õigusi ja vabadusi piirata ainult kooskõlas põhiseadusega. See tähendab, et niisugune piirang peab olema kooskõlas ka PS § 3 esimese lausega, mille kohaselt teostatakse riigivõimu üksnes põhiseaduse ja sellega kooskõlas olevate seaduste alusel. Sättes väljendatud üldise seadusereservatsiooni põhimõtte järgi peab põhiõigusi puudutavates küsimustes kõik olulised otsused langetama seadusandja. Seetõttu tuleks isikuandmetega seonduv sätestada seaduse tasandil, tuues mh välja töödeldavate isikuandmete liigid (isikuandmete kaitse üldmääruse art 23 lg 2 p a).

- 4. VTK p 11.4** – kavandatav muudatus 4 – kehtestada hübriid-, elektri-, gaasi- ja vesinikuautode remondi- ja hooldustööde tegijate kompetentsusele nõuded.

Justiits- ja Digiministeerium ei ole veendunud kõnealuse nõude kehtestamise vajaduses. Olete märkinud, et nende sõidukite remondi- ja hooldustööde tegijad peavad omama spetsiaalseid erialaseid teadmisi, ei piisa üksnes sisepõlemismootoriga sõidukeid puudutavast informatsioonist. Samuti viitate ohutusele, kuid VTK-s puudub esmane analüüs ja argumentatsioon, mis nõude kehtestamise vajadust toetaksid.

Leiame, et autoremonditöökodades töötavad isikud saavad vastavalt oma pädevusele ja oskustele otsustada, kas selliste autode remondi- ja hooldustöid teha. Samuti on kliendil võimalik valida remondi- ja hooldustööde tegijat.

VTK-s puudub statistika, kas ja kui palju on selliste autode puhul ebakorrektselt tehtud remondi- ja hooldustööde korral toimunud õnnetusi. Kas on teada, kuidas teistes riikides on küsimus lahendatud? VTK-st nähtub, et plaanite seda analüüsida seaduseelnõu koostamisel.

Kuivõrd VTK-st ei selgu, et tegemist on probleemiga, mis vajab ilmtingimata regulatiivset lahendamist, siis bürokraatia vähendamise eesmärgil jätab Justiits- ja Digiministeerium VTK selles osas kooskõlastamata.

5. Palume eelnõu etapis seletuskirjas esitada elektrivaldkonnas töötavate kompetentsete isikute kutsetunnistuse nõude, välisriigi kutsequalifikatsiooni tunnustamise, kraanade ja katelde, välja arvatud automaatjuhtimisega katelde, vahetute kasutajate kompetentsuse tõendamise menetluste ja andmetötluse kohta ülevaatlik skeem.
6. Palume eelnõu ja seletuskirja koostades analüüsida ka seda, kas ja kuidas on mõeldud tunnistuste kättesaadavaks tegemine, et teenuse ostja saaks vajadusel välja selgitada, kas konkreetse valdkonna spetsialistil on vastav tunnistus.

Samuti palume eelnõu seletuskirja koostamisel peatuda ka sellel, kas on otstarbekas ja vajalik, et andmed on mitmes (TTJA ja Kutsekoja) andmekogus. Eelistatud on, et andmed oleksid kättesaadavad ühest andmekogust.

7. Palume eelnõu seletuskirjas analüüsida, kas võiks ühtlustada kutsetunnistuse taotlemise kõrgema tasu soodsama pädevustunnistuse taotlemise tasuga, et negatiivne mõju taotlejale oleks väiksem.
8. Palume eelnõu seletuskirja koostades arvestada ka Euroopa Parlamendi ja Nõukogu direktiivi (EL) 2018/958, milles käsitletakse uute kutsealasid reguleerivate õigusnormide vastuvõtmisele eelnevat proportsionaalsuse kontrolli, rakendamiseks kehtestatud haldusjuhist.¹

II. Märkused VTK mõjuanalüüsi osa kohta

9. VTK on ülevaatlik ja toob esile praktikas tekkinud probleemid. Selles on selgelt kirjeldatud eesmärk ning oodatava olukorra kirjeldus. Seaduseelnõu seletuskirjas palume iga eesmärgi juurde lisada võimalusel ka mõõdikud ning koostada kokkuvõtlik tabel, kus on esitatud probleem, eesmärk ja oodatav olukord ning võimalusel lisada sobivad mõõdikud.
10. VTK-s on sihtrühmad väga detailselt välja toodud. Seaduseelnõu seletuskirjas palume parema ülevaate saamiseks need koondada nelja suuremasse gruppi:
 - Ettevõtted ja ettevõtjad – seadmete remondi- ja hooldusteenust pakkuvad ning seadmeid kasutavad ettevõtted.
 - Valdkonna töäjõud – elektrivaldkonna pädevustunnistusega isikud, välisriigi kutset omavad spetsialistid ning hübriid-, elektri-, gaasi- ja vesinikuautode remondi- ja hooldustöötajad.
 - Koolitusasutused ja -ettevõtted – asutused, mis viivad läbi vastavaid koolitusi ja tasemeõpet (sh pädevustunnistuse väljastajad).
 - Järelevalveasutused – TTJA ja TRAM.

¹ <https://harno.ee/sites/default/files/documents/2021-03/haldusjuhis.pdf> (28.03.2025).

11. VTK-s on seatud üheks eesmärgiks reguleerida elektrivaldkonna välisriigi kutsekvalifikatsiooni tunnustamist. Seaduseelnõu seletuskirjas palume lisada selgitus, miks on Eestis põhjendatud kutse- ja pädevustunnistuste tähtsajalisus, arvestades, et Soome kutsetunnistuse omajal ei ole vaja läbida koolitusi tunnistuse taastõendamiseks.
12. VTK-s on viidatud, et koostamisse on kaasatud Kliimaministeerium ja TTJA, kuid nende seisukohti probleemide ja kavandatavate muudatuste kohta ei ole esitatud. Seaduseelnõu seletuskirjas tuleb lisaks kaasatud osapoolte nimetamisele tuua välja ka nende arvamused kavandatavate lahenduste kohta. Samuti soovitame enne seaduseelnõu koostamist arutada esile kerkinud probleeme ja lahendusi ka teiste mõjutatud sihtrühmadega (nt ettevõtted ja koolitusasutused).
13. VTK-s on esitatud põhjalik loetelu võimalikest mitteregulatiivsetest lahendustest. Soovitame need lisada ka seaduseelnõu seletuskirja ning selgitada nende mõju eesmärkideni jõudmisel. Lisaks palume välja tuua põhjendused, miks need lahendused ei ole piisavad.
14. VTK-s on selgelt välja toodud muudatusega kaasnevad peamised mõjuvaldkonnad. Teeme ettepaneku seaduseelnõu seletuskirja mõjuanalüüs struktureerida nii, et oleks esitatud puudutatud sihtrühm, selle suurus, mõju täpsem kirjeldus ning muudatuse elluviimisega kaasnevad võimalikud riskid.
15. Õigusloomepoliitika peab olema kaasav, ettenähtav ja teadmuspõhine. Seetõttu soovitame seaduseelnõu seletuskirjas kasutada VTK-s esitatuga võrreldes rohkem statistikat ja uuringuid ning lisada viited andmete allikatele. Muudatuse mõjust annaks selgema ülevaate näiteks praegune olukord eri kutsetasemetel (nt pädevustunnistuste ja kutsetunnistuste arv), sihtrühmade suurus, tööõnnetuste statistika ja järelevalve tulemuste ülevaated vmt. Samuti soovitame seaduseelnõu seletuskirjas analüüsida kutsetunnistuste ja kompetentsuse nõuete kehtestamise laiemat mõju tööturule, sealhulgas nende võimalikku mõju töötajate arvule, valdkonna konkurentsivõimele jm.
16. VTK-s on halduskoormust käsitletud, kuid palume seaduseelnõu seletuskirjas see esitada põhjalikumalt ja süsteemsemalt. Soovitame analüüsi struktureerida muudatuste kaupa, et anda selgem ülevaade nende mõjust eri osapooltele. Samuti soovitame lisada ülevaatliku tabeli, mis kajastaks iga muudatuse mõju ettevõtjatele (sh koolitusasutustele ja pädevustunnistuste väljastajatele) ning valdkonna töötajatele (st kutsetunnistuse taotlejatele), tuues selgelt esile halduskoormuse muutused ja sihtrühma suuruse.
17. VTK-s on märgitud, et muudatuse rakendamine võib riigile kaasa tuua teatavaid kulusid, kui järelevalve lihtsustamise eesmärgil sisestatakse seadmete kasutajate tunnistused TTJA andmekogusse. Kui seaduseelnõuga on kavas andmekogus muudatus teha, palume selgitada lisaks arenduskuludele ka seda, milliseid andmeid plaanitakse andmekogusse sisestada. Võimaluse korral palume täpsustada, kelle poolt (õppeasutus, TTJA vms) kvalifikatsiooninõudeid puudutavad andmed TTJA andmekogusse sisestatakse ning kuidas tagatakse andmete asjakohasus (õigsus).

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Liisa-Ly Pakosta
justiits- ja digiminister

Kärt Voor 5868 0033, Kart.Voor@justdigi.ee
Evar Sõmer
Silja Tammeorg
Mari Käbi
Karen Alamets
Gregor Pihlak